

מתוך הקדמת המחבר: ועיניכם תראינה בני בני כשתילי זרעים סביב לשלחנם,
הכמים ונכונים, ובתים מלאים כל טוב, גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם

גליון זרע שמשון המבואר

פרשת ראה

אות ז

דרוש מתוך הספר המסוגל 'זרע שמשון' שחברו הגאון המקובל
האלוקי חסידא קדישא רבנו שמשון חיים ב"ר
נחמן מיכאל נחמני זלה"ה

מח"ס 'זרע שמשון' ו'תולדות שמשון'
שחי לפני כ-300 שנה בתקופת ה'אור החיים' ומקום קברו לא נודע
והבטיח שהלומד בחידושויו וספריו יזכה לישועות בבני חיי ומזוני
גלב"ע ו' אלול תקל"ט

דרוש מנוקד ומבואר בתוספת ציונים והארות
יו"ל על ידי מוסדות זרע שמשון
שע"י האיגוד העולמי להפצת תורת זרע שמשון

הוצאת והפצת קונטרס
'זרע שמשון העבואר'

נתרם
לזכות והצלחת

דניאל אורי
בן רג'נה מלכה

שיראה הצלחה וברכה
בלי גבול ובלי עדה בעסקיו
בכל העולם
ויתקיים בו הפסוק
"ופרצת יעה וקדעה"
צפונה ונגבה

לשיתופיות של ברכה בכל עת
מוקד זרע שמשון

ארץ ישראל 02-80-80-500
ארה"ב 347-496-5657

יו"ל ע"י האיגוד העולמי
להפצת תורת
"זרע שמשון"

לקבלת הגליון נא לשלוח למייל:
zera277@gmail.com

ארה"ב

הרב מנחם בנימין פאשקס
ZERA SHIMSHON
C/O B PASKESZ 1645 48 ST
BROOKLYN NY 11204
347-496-5657
mbpaskesz@gmail.com

ארה"ק

הרב ישראל וילברברג
05271-66450

ניתן לשלוח תרומות והנצחות
לזכות ולע"נ ולקחת חלק בהוצאות
והפצת הגליונות והספרים.

ניתן להפקיד בבנק מרבנטיל (17) סניף 635
מספר החשבון 71713028 ע"ש זרע שמשון,
כמו כן ניתן לתרום בכרטיס אשראי

וזכות הצדיק ודבריו תורתו הקדושים וכן מכל
צדה וצוקתו, ויושפע על הלומדים ועל המטייעים
בני חיי ומוזני ועל טוב סלה
כהבטחתו
בהקדמת ספריו.

הודעה ובקשה!

השתדלנו להעניק בדבריו רבנו ולבארם כראוי עד הוכן שמשנת ידנו, אולם דבריו רבנו עמוקים מני ים ואין בכוונתנו כלל להתגדר ולומר שהשגנו את עומק דבריו ודעונו, ובדאי לא לקבוע במה שנכתב שזה הפירוש המוחלט בדבריו, ולכן אנו פונים אל כל הלומדים ו"ו, שבאם תמצאו דברים שאינם כראוי ואינם עולים בקנה אחד עם דברי חז"ל או רבותינו הקדושים, בדאי לא על רבינו הקדוש וז"ע יהיה תלונתכם כי אם עלינו, ובקשתנו שטוהא לטי מהלומדים אשר יכן וימצא פירושים ודרכים יותר ראויים בהבנת דברי רבנו, אא ממנו שמיציאם לדינו כברי שנוכל לתקנם ולשלכם במהירות הבאות, ובוה יהיה חלקו עמנו בזיכוי הדברים.

כמו כן נשמח לקבל הערות והארות לשיפורים מכל סוג שהוא לתועלת הלומדים, וכן באם תמצאו טעות ושגיאה מכל סוג שהוא, אנא תיידעו אותנו על כך ותבואו על הברכה.

פְּרִשֶׁת רֵאָה

ז

לָתֵן לוֹ כָּלֵל, וְהַפְּתוּב אֹמֵר 'וְלֹא יִרַע
לְבָבְךָ בְּתַתֶּךָ לוֹ' דְּוָקָא. וְעוֹד, מָהוּ 'כִּי
בְּגָלֵל הַדְּבָר הַזֶּה', ד'זֶה' מִשְׁמַע שְׂבָא
לְמַעַט דְּבָר אַחֵר.

וְיֵשׁ לְזוּמַר, שְׂנִישׁ שְׁנֵי מִינֵי חִיּוּבִים
לְעִשׂוֹת הַצְּדָקָה, יֵשׁ חִיּוּב שְׂפָל

'נָתַתָּן תִּתֵּן לוֹ וְלֹא יִרַע לְבָבְךָ' וְכו' (דברים טו, י). יֵשׁ לְדַקְדָּק הַכֶּפֶל
שֶׁל 'נָתַתָּן תִּתֵּן'. וְעוֹד, לָמָּה חֲזַר לֵאמֹר
'בְּתַתֶּךָ לוֹ', וְהִיָּה דִּי לֵאמֹר 'נָתַתָּן תִּתֵּן
לוֹ וְלֹא יִרַע לְבָבְךָ כִּי בְּגָלֵל הַדְּבָר הַזֶּה'
וְכו'. וְעוֹד, שְׂאֵם יִרַע לְבָבוֹ, לֹא יִרְצָה

פסוק 'נתן
תתן לו וכו'
כי בגלל
הדבר הזה'

זֶרַע שְׁמִשׁוֹן הַמְּבֹאָר

ז

עֵיקָר הַשֹּׁכֵר וּבִרְכַּת הַקֶּבֶ"ה - בְּשִׁנּוּתָן צִדְקָה מְדוּבָה לְפִי צִדְכֵי הָעֵנִי

מִזִּהִירוֹ הַכְּתוּב שֶׁלֹּא יִהְיֶה כֵּן, וְזֶה אֵינוֹ מוֹבֵן
הַאיךָ יִתְכַּן שִׁיְהִיָּה כֵּן, שְׁמִי שֶׁלְּבוֹ רַע אֵינוֹ
נוֹתֵן, וְאֵם נוֹתֵן סִמָּן שֶׁאֵין לְבוֹ רַע, וְהִיָּה
לְהַפְּסוֹק לֵאמֹר שִׁיתֵּן לוֹ מִתּוֹךְ שֶׁלֹּא יִרַע
לְבָבוֹ. ד. וְעוֹד יֵשׁ לְדַקְדָּק, מָהוּ זֶה שֶׁכְּתַב
'כִּי בְּגָלֵל הַדְּבָר הַזֶּה יִבְרָכְךָ', ד'זֶה' מִשְׁמַע
שְׂבָא לְמַעַט דְּבָר אַחֵר שֶׁעֲלִיו אֵין זֻכִּים
לְבִרְכָּה, אֵלֹא רַק 'בְּגָלֵל הַדְּבָר הַזֶּה' בְּלִבְדּוֹ,
וְיֵשׁ לְהַבִּין מָה בָּאָה תִּיבַת 'זֶה' לְמַעַט.

שני חיובי נתינת צדקה הם, כפי השגת ידו
וכפי הצורך המרובה של העני

וְיֵשׁ לְזוּמַר, בְּהַקְדָּם מָה שְׂנִישׁ שְׁנֵי מִינֵי
חִיּוּבִים לְעִשׂוֹת מִצְוֹת הַצְּדָקָה. הָאֶחָד הוּא,
שִׂישׁ חִיּוּב, שְׂפָל אִישׁ וְאִישׁ מְחִיב לָתֵן לְעֵנִי

דקדוקים בלשון הפסוק אודות ברכת ה' להנותן צדקה

בפסוק (דברים טו, י) 'נָתַתָּן תִּתֵּן לוֹ וְלֹא יִרַע
לְבָבְךָ בְּתַתֶּךָ לוֹ כִּי בְּגָלֵל הַדְּבָר הַזֶּה יִבְרָכְךָ
ה' אֱלֹהֶיךָ כָּל מַעֲשֶׂךָ וְכָל מַשְׁלַח יָדְךָ', יֵשׁ
לְדַקְדָּק, א. מָהוּ טַעַם הַכֶּפֶל שֶׁל 'נָתַתָּן תִּתֵּן',
שֶׁהִיָּה רְאוּי לְכְתוּב 'תֵּן לוֹ' וְכו'. ב. וְעוֹד יֵשׁ
לְהַקְשׁוֹת, לָמָּה חֲזַר הַפְּסוֹק לֵאמֹר 'בְּתַתֶּךָ לוֹ',
וְלִהְיוֹת שׁוֹב אֶת הַנְּתִינָה, וְהִיָּה דִּי לוֹ לֵאמֹר
'נָתַתָּן תִּתֵּן לוֹ וְלֹא יִרַע לְבָבְךָ, כִּי בְּגָלֵל הַדְּבָר
הַזֶּה' וְכו'. ג. וְעוֹד יֵשׁ לְדַקְדָּק, שְׂאֵם יִרַע
לְבָבוֹ, הִרִי לֹא יִרְצָה לָתֵן לוֹ צִדְקָה כְּפָל,
וְהַפְּתוּב אֹמֵר 'וְלֹא יִרַע לְבָבְךָ בְּתַתֶּךָ לוֹ'
דְּוָקָא, שֶׁמִּשְׁמַע שְׁנוֹתָן מִתּוֹךְ רוּע לְבוֹ וְעַל כֵּךְ

צִיּוּנִים וּמְקוֹדוֹת

א. אִף שֶׁבִּבְבֹּא מְצִיעָא (לא, ב) כִּבְר דְּרִשׁוּ כָּפַל זֶה,
עִי"ש, מְכַל מְקוֹם רַבִּינוּ מוֹסִיף לְדְרוֹשׁ בְּזֶה דְּרִכְרָה
שֶׁל תוֹרָה. וְעִי"ן גַּם רַבִּינוּ בַּח"י כֹּאן. ב. אִמְנָם
בְּרַאשׁוֹנִים מְצִינֵי, שׁוֹה עֲצָמוֹ מִלְּמַדְנוּ הַפְּסוֹק, שְׁכִיּוֹן
שֶׁאִפְשֵׁר שִׁיתֵּן צִדְקָה מֵאִיזָה טַעַם שִׁיבִיאוּ לִיתְנָה,
וּמְכַל מְקוֹם יִרַע לְבָבוֹ עַל כֵּךְ, מְצוּיָה עַל הָאָדָם
לְהַסִּיר רוּע לְבָבוֹ כְּשִׁנּוּתָן הַצְּדָקָה. רֵאָה סמ"ג (עֶשֶׂה
קֶסֶב ד"ה הַנּוֹתֵן צִדְקָה) שֶׁכְּתַב, שֶׁהַנּוֹתֵן צִדְקָה לְעֵנִי

בסבר פנים רעות, עובר על 'ולא ירע לבבך'. וזה
לשון הרמב"ן (בהוספות לספר המצוות להרמב"ם ל"ח
יז), שלא יחר בעינינו בתתנו צדקה לעניים, ולא ניתן
אותה אליהם בעין רעה ונחשוב אותה מיעוט לנו,
אל כל זה יהיה בעינינו שכר ותועלת ותוספת בממונו,
לפי שהוא יתברך ישלם לנו הכל בכמה כפלים.
ג. ראה רמת שמואל (בפרשתינו) וחסד אל (אות ו' ד"ה
ובדרך זה נבין, דף יט, א) שהקשו כקושיות רבינו.

איש ואיש מחיב לתן כפי השגת ידו, דמי שנתן לו הקדוש ברוך הוא נכסים מרבים, חיב לתן הרבה. ומי שנתן לו מעט, חיב לתן מעט. ויש חיוב אחר, שאם הנתינה לפי ערך הנכסים לא תספיק לצורך העניים, לפי שהם מרבים,

איש ואיש מחיב לתן כפי השגת ידו, דמי שנתן לו הקדוש ברוך הוא נכסים מרבים, חיב לתן הרבה. ומי שנתן לו מעט, חיב לתן מעט. ויש חיוב אחר, שאם הנתינה לפי ערך הנכסים לא תספיק לצורך העניים, לפי שהם מרבים,

זרע שְׁמִשׁוֹן המבאר

ביד האויב, או בשביל להוציא מביט מחמת שחטא נגדם¹, או צריך שכל אדם יתן הרבה כסף לצורך העני, יותר מהראוי לו לתן - יותר מחיובו לפי ערך הממון שיש לו, וכמו שכתוב (דברים טו, ח) 'כִּי פִתַּח תִּפְתָּח אֶת יָדְךָ לֹו וְהַעֲבַט תַּעֲבִיטֵנִי דִּי מַחֲסֹרֹו אֲשֶׁר יִחְסֹר לֹו².' הצדקה לפי ההשגה היא הכרת הטוב להקב"ה

כפי השגת ידו - כפי רוב הממון שברשות הנותן, דמי שנתן לו הקדוש ברוך הוא נכסים מרבים, חיב לתן הרבה כסף לצדקה, ומי שנתן לו הקב"ה רק מעט נכסים, חיב לתן רק מעט כסף³.

ויש חיוב אחר במצות הצדקה, והוא שאם הנתינה לפי ערך הנכסים, לא תספיק לצורך העניים - להאכילם ולהלבישם ולשאר צרכיהם, לפי שהם מרבים - שיש הרבה עניים, או שאף כשאין הרבה עניים, אפשר ששלאיזה עני יצטרך ממון הרבה, כגון שצריך לשלם ממון רב בשביל לפדותו מביט השבי - שהוא שבי

נמצא, שהמין של החיוב הראשון של נתינת צדקה, הוא חיוב הכרחי - שכל אדם מישראל חייב בכל עת להפריש מממונו וליתן לצדקה. וטעם חיוב זה הוא, כפי ששאל

ציונים ומקורות

חייב ליתן צדקה לאחר. וזה לשון השולחן ערוך (יו"ד סימן רמט ס"א), שיעור נתינתה, אם ידו משגת, יתן כפי צורך העניים. ואם אין ידו משגת כל כך, יתן עד חומש נכסיו, מצוה מן המובחר, ואחד מעשרה, מדה בינונית, פחות מכאן, עין רעה. ה. על פי רבינו יהונתן מלונגיל (על הרי"ף מו"ק י, ב). ו. כתב בערוך השולחן (שם ס"ה) וזה לשונו, לפדיון שבויים רשאי להוסיף על החומש, וכן לרעבים וצמאים וכיוצא בהם, בדבר שיש בו פקוח נפשות, ומחוייב בזה להוסיף. וזה לשון האהבת חסד (להחפץ חיים, פ"כ ס"ב), יש אומרים, דהא דאמרין (כתובות נ, א) אל יבזבו יותר מחומש, היינו בשרוצה בעצמו לחפש אחר עניים, ולחלק להם צדקה. אבל כשבאו לפנינו עניים או רעבים, או ערומים וכו', או שיראה שבויים שהוא חייב לפדותם וכו', ורצונו לתת על זה יותר מחומש, רשאי ומדת חסידות הוא. ונראה דמיירי באופן שאין נוגע לפיקוח נפש ממש, אבל אם נוגע לפיקוח נפש ממש, כגון שהשבוי עומד למות, או הרעב יכול לבא לידי סכנה על ידי רעבונו, אין שייך בזה שיעור חומש.

וראה עוד באלשיך (על הפסוק) ובכסף נבחר (בפרשתינו דרוש ראשון), שדקדקו כעין זה. ד. זה לשון הרמב"ם (הלכות מתנות עניים פ"ז ה"א), מצות עשה ליתן צדקה לעניים כפי מה שראוי לעני, אם היתה יד הנותן משגת, שנאמר 'פתוח תפתח את ידך לוי' ונאמר 'והחזקת בו גר ותושב וחי עמך', ונאמר 'וחי אחיך עמך'. ועוד כתב (ה"ג), לפי מה שחסר העני אתה מצווה ליתן לו, אם אין לו כסות מכסים אותו, אם אין לו כלי בית קונין לו, אם אין לו אשה משיאין אותו, ואם היתה אשה משיאין אותה לאיש, אפילו היה דרכו של זה העני לרכוב על הסוס ועבד רץ לפניו והעני יורד מנכסיו קונין לו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו שנאמר די מחסורו אשר יחסר לו, ומצווה אתה להשלים חסרונו ואין אתה מצווה לעשור. ועוד כתב (ה"ה), בא העני ושאל די מחסורו ואין יד הנותן משגת נותן לו כפי השגת ידו וכמה עד חמישית נכסיו מצוה מן המובחר, ואחד מעשרה בנכסיו בינוני, פחות מכאן עין רעה, ולעולם לא ימנע עצמו משלישית השקל בשנה, וכל הנותן פחות מזה לא קיים מצוה, ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה

וּבִגְנֹגֵד זֶה הַחֵיּוֹב הַשֵּׁנִי אָמַר הַפְּתוּב
'וְלֹא יִרַע לְבָבְךָ בַּתְּתֵךְ לֹא',
אֵינִי רוֹצֵה שְׂיִרַע לְבָבְךָ פִּשְׁאֲתָה צְרִיד
לְתֵן צֶדֶק הָעֵנִי, יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהִיָּה מְטֵל
עָלֶיךָ לְתֵן לִפִּי עֶרֶךְ מְמוֹנֵךְ, 'כִּי בִגְלָל
הַדְּבָר הַזֶּה יִבְרָכְךָ' וְכו'. שֶׁפִּשְׁאֲתָה נֹתֵן
לִפִּי עֶרֶךְ מְמוֹנֵךְ, אֵין אֶתָּה יָכוֹל לִהְיוֹת

כְּפֹי טוֹבָה. וְהַחֵיּוֹב הַשֵּׁנִי הוּא רְצוֹנִי,
וְהוּא חֵיּוֹב לִפִּי הַצֶּדֶק.

וְלִפִּי זֶה, בִּגְנֹגֵד הַחֵיּוֹב הָרִאשׁוֹן אָמַר
הַפְּתוּב 'נָתַן', כְּלוּמַר, כָּל אֶחָד
מִחֵיב לְתֵן לִפִּי מַה שֶּׁנָּתַן לוֹ הַמָּקוֹם.
וּבִגְנֹגֵד הַחֵיּוֹב הַשֵּׁנִי אָמַר 'תִּתֵּן לֹא', 'לֹא'
דְּוָקָא, לִפִּי מַחְסוּרוֹ אֲשֶׁר יַחְסֵר לוֹ.

זרע שמישון המבואר

על נתינה מרובה יתברך ויקבל שכר
ולא על נתינה כפי השגת הדי

וּבִגְנֹגֵד הַחֵיּוֹב הַשֵּׁנִי - לְתֵת יוֹתֵר מִמֵּהֵשְׁגָה,
אָמַר הַפְּסוּק 'תִּתֵּן לֹא', וּדְדַק לִכְתוּב 'לֹא' -
לְרִמּוֹז לְנִתְיָנָה שֶׁלִּפִּי צוּרֵךְ הָעֵנִי דְּוָקָא, כְּלוּמַר,
לִפִּי מַחְסוּרוֹ אֲשֶׁר יַחְסֵר 'לֹא', וְאִם שִׁיחִיָּה זֶה
יוֹתֵר מִעֶרֶךְ נִכְסֵיוֹ שֶׁל הַנּוֹתֵן. וּבִגְנֹגֵד זֶה הַחֵיּוֹב
הַשֵּׁנִי דְּוָקָא, אָמַר הַפְּתוּב 'וְלֹא יִרַע לְבָבְךָ
בַּתְּתֵךְ לֹא', גַּם כֵּן דְּדַק לֹמַר 'לֹא' דְּוָקָא,^ז
כְּאוּמַר, אֵינִי רוֹצֵה שְׂיִרַע לְבָבְךָ - שִׁיחִיָּה לְבַךְ
רַע מִתּוֹךְ שֶׁתִּדְאָג עַל הַפֶּסֶד מִמּוֹנְךָ, פִּשְׁאֲתָה
צְרִיד לְתֵן צֶדֶק מִרּוּבָה כְּפִי הַצֶּדֶק שֶׁל הָעֵנִי,
יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהִיָּה מְטֵל עָלֶיךָ לְתֵן לִפִּי עֶרֶךְ
מְמוֹנֵךְ, וְתַחֲשׁוּשׁ שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁהִרְבִּית בְּנִתְיָנָה
הַצֶּדֶק יוֹתֵר מִהֵשְׁגָתְךָ, לְבִסּוֹף תִּצְטָרֵךְ
לְבִרְיוֹת, כִּי אֵין עָלֶיךָ לְדַאֲוֹג מִכֵּךְ, שֶׁאֲדַרְבָּה,
רַק 'בִּגְלָל הַדְּבָר הַזֶּה' - הַצֶּדֶק שֶׁאַתָּה נֹתֵן
יוֹתֵר מִהֵשְׁגָתְךָ, 'יִבְרָכְךָ' וְכו'. לִפִּי שֶׁפִּשְׁאֲתָה

לְהִיֹּת כְּפֹי טוֹבָה לְהַקב"ה עַל הַמִּמּוֹן
וְהַנִּכְסִים שֶׁנָּתַן לוֹ, וְהֵינּוּ עַל יְדֵי שִׁמְטִיב עִם
הָעֵנִי כְּפִי מִצְוֹת הַקב"ה.

וְאֵילּוּ הַחֵיּוֹב הַשֵּׁנִי שֶׁל נִתְיָנָה צֶדֶקָה יוֹתֵר
מִעֶרֶךְ נִכְסֵיוֹ, אֵינּוּ צִוּוֵי שֶׁמוֹכְרֵה הַדְּבָר
שִׁיקִימּוֹ אוֹתוֹ, כְּדֹרֵךְ הַהִכְרַח הָאִמּוֹר בְּאוֹפֶן
הָרִאשׁוֹן, אֵלֹא הוּא 'חֵיּוֹב רְצוֹנִי' בִּלְבַד,
כְּלוּמַר, שְׁזֵהוּ רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ שִׁיתֵּנוּ צֶדֶקָה
מִרּוּבָה לַעֲת שִׁיאֲרַעוּ הַמִּקְרִים הָאֵלּוּ וִיצְטָרְכוּ
לְרֹב מַעוֹת בְּשִׁבְלֵם, וְהוּא חֵיּוֹב שֶׁשִּׁיעוּרוֹ
מִשְׁתַּנָּה לִפִּי הַצֶּדֶק שֶׁל הָעֵנִים^ח.

הכפילות 'נתון נתן' כנגד שני חיובי הצדקה

וְלִפִּי זֶה מְבוּאָר, לְמַה כָּל הַפְּסוּק וְכַתֵּב
'נָתַן תִּתֵּן'. שֶׁבִּגְנֹגֵד הַחֵיּוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל נִתְיָנָה
צֶדֶקָה, שֶׁהוּא כְּפִי הַשְּׁגַת הַיָּד, אָמַר הַפְּתוּב
'נָתַן', כְּלוּמַר, כָּל אֶחָד, מִחֵיב לְתֵן צֶדֶקָה,
לִפִּי מַה שֶּׁנָּתַן לוֹ הַמָּקוֹם, כְּדִי לְהַכִּיר טוֹבָה
לְהַקב"ה, עַל הַהִשְׁפָּעָה שֶׁהוּא הַשְּׁפִיעַ לוֹ.

ציונים ומקורות

גְּדוּלְתוֹ וְרֹב חֲסִדּוֹ שֶׁל הַקב"ה, כְּמוֹ שֶׁמִּצִּינוּ בְּקִרְבֵּן
עוֹלָה וַיּוֹדֵר וְכו'. ה. וְכוּנוֹת רַבְּנוּ בְּמָה שֶׁכָּתַב
שֶׁהַחֵיּוֹב הַשֵּׁנִי הוּא 'רְצוֹנִי', שֶׁזֶה חֵיּוֹב מִחֲמַת שְׁגִילָה
לְנוֹ אֶת 'רְצוֹנִי', שֶׁרְצוֹנוֹ בִּיּוֹתֵר וְכִשֶּׁר הַדְּבָר שִׁיתֵּן הָאָדָם
צֶדֶקָה מִרּוּבָה. וְאֵינוּ חֵיּוֹב 'הִכְרַח' שֶׁפִּירוּשׁוֹ, שְׂאִי
אֲפֶשֶׁר לְאָדָם שֶׁלֹּא יִקְיִימֶנָה. וְעוֹד יִתְכַּן בְּכוּנוֹת רַבִּינוּ,
שֶׁרְצוֹנִי הֵינּוּ לְשׁוֹן מוֹשָׁאֵל, שֶׁכִּיּוֹן שְׁאוּפֵן זֶה וְהַחֵיּוֹב
שֶׁבּוֹ אֵינֶם קְבוּעִים בְּכָל עֵת כְּהַאֲפֵן הָרִאשׁוֹן, יֵשׁ
לְדַמּוֹת לְדְבָרִים תְּחִלּוּיִם בְּרִצּוֹן הָאָדָם, וְאֵינוּ חוֹק
קְבוּעַ בְּכָל עֵת. ט. וְכוּזָה מִיוֹשֵׁב לְמַה הוֹצֵרֵךְ
הַכְּתוּב לִכְתוּב 'בַּתְּתֵךְ לֹא', וְלֹא הִיָּה דִּי לוֹ לִכְתוּב 'וְלֹא
יִרַע לְבָבְךָ', לִפִּי שֶׁרַצָּה לְהַדְגִּישׁ שְׂרֹעַ לֵב וְהַדְּאָגָה הֵם,
עַל הַנִּתְיָנָה הַמִּרּוּבָה יוֹתֵר מִיכּוּלָתוֹ לִפִּי הַצּוּרֵךְ לַעֲנִי.
י. וּבִכֵּךְ מִתּוֹרַצַּת הַקּוּשִׁיא עַל לְשׁוֹן הַפְּסוּק 'וְלֹא יִרַע

ז. שֶׁמִּשּׁוֹם טַעַם זֶה אֵי אֲפֶשֶׁר לְחִיִּיב הָאָדָם לִיתֵן צֶדֶקָה
יוֹתֵר מִעֶרֶךְ נִכְסֵיוֹ, שֶׁהוּא הַמִּין הַשֵּׁנִי שֶׁל צֶדֶקָה. מְדַבְּרִי
רַבִּינוּ עוֹלָה חִידוּשׁ, שֶׁהַטַּעַם שֶׁל מִצְוַת צֶדֶקָה שְׁנוֹתֵן
כְּפִי הַשְּׁגַת יָדוֹ, הוּא כְּדִי שֶׁלֹּא לִהְיוֹת כְּפֹי טוֹבָה עַל
הַהִשְׁפָּעָה וְהַעוֹשֶׁר שֶׁהִשְׁפִּיעַ לוֹ הַקב"ה. וְרֹאֵה בְּמַעֲיָל
צֶדֶקָה (סִימָן אֶלֶף שִׁצָּג, שִׁצָּד), שְׂמִי שֶׁאֵינוּ עוֹשֶׂה צֶדֶקָה,
נִקְרָא כְּפֹי טוֹבָה. וְעֵינֵינוּ עוֹד בְּסִפְרֵי הַחִינוּךְ (מִצְוָה טו).
בְּסִפְרֵי מִזְוָקָה (פֶּרֶשֶׁת כִּי תְבוֹא דְרוֹשׁ ג) כָּתַב וְזֵה לְשׁוֹנוֹ,
יִסּוֹד מוֹסֵד וּפִינִית יִקְרַת תּוֹרַתֵינוּ הַקְּדוּשָׁה הוּא הִיּוֹת
הָאָדָם מוֹדָה וּמִכִּיר בְּטוֹבוֹתָיו שֶׁל הַקב"ה, וְלֹא לִהְיוֹת
כְּפֹי טוֹבָה כִּי מִמֶּנּוּ פָּנָה מִמֶּנּוּ יִתֵּד לְכַמָּה מִצְוֹתֶיהָ
שֶׁל תּוֹרָה, וְהִיָּה מַעֲשֶׂה הַצֶּדֶקָה שְׁלוֹם, כִּי יֵאֵמַר בִּלְבָבוֹ
הֵלֵא עוֹשֵׁנִי עֲשֵׂה הַחֵיל הַזֶּה וּמִמֶּנּוּ הִכָּל וּמִיָּדוֹ אֶתֵּן
לְצֶדֶקָה כְּאִשֶּׁר צִוּוֹנִי ה' וְכו', וְכֵן אֶחָד כְּפִי כּוּחוֹ יוֹדָה

יכול להיות מצפה לתקנות פָּרַם, ולכן אמר 'פי בגלל הדבר הזה' דוקא, דהיינו החיוב השני של 'תתן לו', 'יברכה' ה' אלהיך'.

מצפה לתשלום גמול או לתקנות פָּרַם, שהרי כך חובתך לעשות, ונקרא כמו פריעת חוב. אמנם פשאתה צריך לתן יותר מחובתך וכפי צרך העני, אז אתה

זרע שמישון המבאר

נותן הצדקה רק לפי ערך ממונה - היינו חיוב הראשון הנ"ל, אין אתה יכול להיות מצפה לתשלום גמול, או לתקנות פָּרַם מאת הקב"ה, שהרי כך היא חובתך לעשות, כדי להכיר טובה על ההשפעה שהשפיעו לך מן השמים, ונקרא צדקה זו, רק כמו פריעת חוב של לווה למלוה, שאין הלווה ראוי לקבל שכר על מה ששילם למלוה את חובו^א.

ולכן אמר הפסוק 'פי בגלל הדבר הזה' דוקא, דהיינו בגלל החיוב השני של 'תתן לו' - שאתה נותן יותר מהשגת ידך, כדי למלאת את כל מחסורי העני, והיינו הנתינה השניה שבפסוק, אתה ראוי לקבלת שכר, ולכן 'יברכה' ה' אלהיך, ויתברכו נכסיו, ולא תצטרך לבריות^ב.

אמנם פשאתה צריך לתן צדקה יותר מחובתך - מהחיוב המוטל על כל אדם כפי מה שתשיג ידו מחמת ההכרח שלא להיות כפוי טובה, וכפי צרך העני, אז אתה יכול

לבכך בתתך לו, שאם יש לו לב רע אינו נותן צדקה. לפי שאין הכוונה בלב רע, שאינו חפץ לתת לעני, אלא לעולם הוא רוצה לתת לו, ואכן הוא גם נותן לו יותר מכפי יכולתו, אלא שבכל זאת הוא דואג על עצמו שמא יעני ויצטרך לבריות, ועל כן מבטיחו הכתוב שלא יגיע לכך, כי דוקא בגלל 'הדבר הזה' - צדקה מרובה זו, יברכו הקב"ה. ^{יא} זה לשון רבינו יונה (אבות פ"ג מ"ז), שאינך נותן משלך, ולא מגופך ולא מממונך, [אלא] משל מקום ב"ה שהכל שלו, כי ממון האדם פקדון הוא בידו משל הקדוש ברוך הוא, אלא שיש יתרון בו על שאר הפקדונות, שיכול לקחת ממנו די צרכיו, והשאר יתנהו באשר רצון המפקיד מלך מלכי המלכים הקדוש ב"ה אשר צוהו. ויש לשמח הרבה מאשר יכול להנות מן

ציונים ומקורות

הפקדון [די צרכיו], וכי יעשה רצון בעליו מן הנשאר. משל למלך שנתן לעבדו אלף זוזי, ואמר לו טול אתה המאה לעצמך, ותן התשע מאות לתשעה בני אדם. והלא שמח הוא. וכן בדוד הוא אומר (דברי הימים א' כט, יד) 'כי ממך הכל ומידך נתנו לך'. יב. לפי דברי רבנו מתורצת קושיית התוספות בכתובות (מט, ב ד"ה אכפיה) מדוע כופין על הצדקה, הלא היא מצות עשה שמתן שכרה בצדה, ככתוב 'למען יברכה'. ולהמבואר, אכן על הצדקה המצוייה אין מקבל שכר. וממילא יתכן שדווקא על האופן הראשון כופין, שאין שכרה בצדה, אבל על האופן השני שצריך לפדיון שבויים וכו', אין כופין. ולפי"ז יתכן לבאר לשון רבינו, 'הכרחי' היינו שכופין על כך, ורצוני' היינו שאין כופין.

ישועות לעמר ביום ההילולא

גם השנה ניתן להשתתף
בהוצאות ההילולא
ומעמד הלימוד 'שפתותיו דובבות'
אשר בו ילמדו ויסיימו את הספרים
זרע שמשון ותולדות שמשון

.....
לפרטים: ארץ ישראל 05832-80300
ארה"ב 347-496-5657
למוקד זרע שמשון 02-80-80-500
.....

סעודת הילולא מרכזית תיערך בירושלים בליל ההילולא
כל המעוניינים להשתתף ולהגיע לסעודה מתבקשים להירשם
בטלפון: 05832-80300 בכדי שנוכל להיערך כראוי.

שמות ובקשות התורמים
יוזכרו בתפילה המסורתית המיוחדת
שתקיים במעמד ורבים נושעו בה,
וכן יועברו לגדולי ישראל שיעתירו
בעד התורמים.

אל תחמיץ את ההזדמנות לישועה